

přeměnu rozvodu v rozluku podle § 15 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., není tedy v tuzemsku vůbec přípustna, neboť podle § 24 tohoto zákona jsou v případech tam uvedených, byl-li totiž soudní rozvod manželství právoplatně vysloven před 28. říjnem 1918 mimo území tohoto státu v královstvích a zemích, zastoupených na bývalé říšské radě rakouské, povolány k rozhodování o žádostech za rozluku výhradně jen soudy, jmenované v odstavci čís. 3 § 20 téhož zákona a tímto odstavcem čís. 3 není určen místně příslušný soud pro žádosti za přeměnu rozvodu v rozluku v případech, když žádný z manželů nemá obecného sudiště v tuzemsku, ač z §§ 20 a 24 uvedeného zákona z roku 1919, jakož i ze zprávy právního výboru (tisk 298, str. 16) o osnově zákona vysvítá, že zákonodárce byl si vědom možnosti případů takových.

Čís. 1205.

Neměli-li manželé posledně v tuzemsku společného bydliště a jeden z manželů byl cizozemcem, lze nicméně ujednatí dle § 104 j. n. příslušnost tuzemských soudů ve věcech manželských — kromě prohlášení manželství za neplatné pro veřejnou překážku — byl-li aspoň jeden z manželů uselým v tuzemsku.

(Rozh. ze dne 27. září 1921, R II 248/21.)

Manželka domáhala se rozluky manželství na sborovém tuzemském soudě, v jehož obvodu bydlela. Poslední společné bydliště manželů bylo v Haliči, manžel byl příslušníkem státu Polského. Procesní soud první stolice rozhodl o žalobě věcně, odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu a žalobu odmítl. **Důvody:** Pro manželské spory jest dle § 76 j. n. výlučně příslušným sborový soud, v jehož obvodu měli manželé poslední své společné bydliště. Protože strany rozepře posledně před svým rozchodem bydlely spolu v Trzebini okresu Chrzanówského v Haliči, dovolává se žalobkyně k odůvodnění příslušnosti tuzemského soudu podpůrného sudiště § 100 j. n., které však platí jen pro žaloby proti příslušníkům republiky Československé. Zákon chtěl československým příslušníkům, kteří nikdy neměli společného bydliště v republice, umožniti, by své spory manželské mohli předložiti soudům své vlasti k rozhodnutí. Cizím příslušníkům, neměli-li v čsl. státě společného bydliště, toto právo nepřisluší a nemohou ve smyslu § 104 j. n. se tomuto výlučnému, jen příslušníkům československým vyhrazenému sudišti § 100 j. n. ani výslovně ani mlčky podrobiti. Jak vysvítá ze sčítacího listu, jest žalovaný příslušníkem státu Polského, strany rozepře, které dle vlastního tvrzení v čsl. státě společného bydliště neměly, nemohou se tudíž podrobiti sudišti § 100 j. n., jsou tedy tuzemští soudové pro projednání i rozhodnutí tohoto sporu ve smyslu § 42 j. n. vůbec nepřislušní. Tato nepřislušnost, již nelze odstraniti dohodou stran, zakládá zmatečnost ve smyslu § 477 čís. 3 c. ř. s., k níž sluší přihlížeti z úřední moci i v řízení odvolacím, ježto první soud se s otázkou tou vůbec nezabýval a o příslušnosti dosud právoplatně rozhodnuto nebylo.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by rozhodl o odvolání ve věci samé.

D ů v o d y:

Rekursu nelze upřítí oprávněnosti. Jelikož strany v tuzemsku neměly svého posledního bydliště a žalovaný není čl. státním příslušníkem, nemůže se žalobkyně dovolávat sudiště ani dle § 76, ani dle § 100 j. n., a zbývá tudíž uvážiti, zdali přes to prorogace ve smyslu posledního odstavce § 104 j. n. byla možná. Toto místo zákonné nevylučuje ujednání, jímž právní záležitost, patřící k pravomoci cizozemských soudů, podrobuje se příslušnosti tuzemských soudů, a dle dvorních dekretů ze dne 15. července 1796 a ze dne 23. října 1801, čís. 542 sb. z. s., jež jurisdikční normou nebyly zrušeny, je příslušnost tuzemských soudů ve sporných věcech manželských dána, je-li alespoň jeden z manželů v tuzemsku usedlým, při čemž se ovšem předpokládá, že nejde o neplatnost manželství, jež se má vyšetřiti z úřední povinnosti, jelikož takové spory jsou odňaty pravomoci tuzemských soudů. (Viz komentář Neumannův k c. ř. s. str. 220, 284 a 1661.) V tomto případě je žalobkyně v tuzemsku usedlá a mohla tedy prorogace ve smyslu posledního odstavce § 104 j. n. nastati tím, že ani opatrovník žalovaného ani obhájce svazku manželského příslušnosti soudního dvoru žalobkyni dovolaného nenapadl. Názor druhé stolice, že rozsudek prvního soudce a předchozí řízení jest zmatečným dle § 477, čís. 3 c. ř. s., není tedy správným.

Čís. 1206.

Dosud ještě nepodanému rekursu nelze podle druhého odstavce § 524 c. ř. s. přiznati odkladací účinek.

(Rozh. ze dne 27. září 1921, R II 287/21.)

Při líčení navrhla žalovaná strana, by jednání bylo odročeno, jelikož zamýšlí podati dovolací rekurs do usnesení druhé stolice, jímž bylo odepřeno přerušení sporu. První soudce návrhu vyhověl a odložil jednání na neurčito. Rekursní soud odmítl rekurs druhé strany. D ů v o d y: Napadeným usnesením odložil první soudce jednání vzhledem k tomu, že rekursní lhůta proti usnesení tohoto soudu jako soudu rekursního, kterým byl návrh žalované na přerušení jednání zamítnut, ještě neuplynula. Dle § 524 c. ř. s. jest soud oprávněn k vůli podanému rekursu a tedy obdobně i k vyčkání rekursní lhůty odložiti jednání, nemůže-li z takového zastavení řízení povstati druhé straně nepoměrná škoda. Nehledíc ani k tomu, že rekurs, o nějž tu jde, dle toho by nebyl ani odůvodněným, ana pro žalobce ze zastavení řízení nepoměrná škoda povstati nemůže, jest nepřipustným vzhledem k ustanovení § 524 c. ř. s., jež vylučuje zvláštní opravný prostředek proti takovému usnesení. Na tom nemění ničeho ta okolnost, že dle § 192 c. ř. s. proti původnímu usnesení tohoto soudu opravného prostředku není, poněvadž jím byl návrh na přerušení řízení odmítnut.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by rozhodl ve věci samé.

D ů v o d y:

Dovolacímu rekursu nelze upřítí oprávněnosti. § 524 c. ř. s., jehož výjimečná ustanovení nelze vykládati extensivně, předpokládá, že rekurs